

Stockholm den 29 september 2014

Registratörn
Justitiedepartementet
Rosenbad 4
103 33 Stockholm

Yttrande från Katolska biskopsämbetet, Stockholms katolska stift, över delbetänkandet av utredningen om utökade möjligheter till behandling av ofrivillig barnlöshet (SOU 2014:29)

Sammanfattning

Katolska kyrkan är medveten om att delbetänkandets uppdrag inte är att överväga huruvida ensamstående kvinnor skall ges möjlighet till assisterad befruktning, utan att lämna förslag som ger ensamstående kvinnor möjlighet till assisterad befruktning i motsvarande utsträckning som gifta par och sambor. Katolska kyrkan delar dock inte ståndpunkten att denna möjlighet bör införas utifrån sin moraliska uppfattning, samt utifrån det faktum att många av utredningens planerade lagändringar saknar nödvändig belysning av konsekvenserna på ett antal viktiga områden, inte minst för barnet.

Kyrkan föreslår i stället att adoption framhålls som alternativ för ensamstående kvinnor som önskar få barn.

Bakgrund till vårt ställningstagande

Ofrivillig barnlöshet är ett sorgligt faktum för många som önskar att ta emot livets stora gåva och vill älska och fostra ett barn. Med rätta bör vården tillhandahålla behandlingar mot ofrivillig barnlöshet som ger ökade möjligheter för par – en man och en kvinna – att få barn. Men skapandet av ett barn berör tre parter direkt, mamman, pappan och barnet, och i förlängningen hela vårt samhälle, och frågan måste därför sättas i ett större sammanhang. Katolska kyrkan menar att delbetänkandet helt undviker många av de centrala frågorna i detta större sammanhang. Under följande rubriker beskriver vi vår ståndpunkt närmare.

Biskopsämbetet

BOX 4114, SE-102 62 STOCKHOLM. BESÖKSADRESS GÖTGATAN 68
TEL +46-8-462 66 00 (VX) FAX +46-8-462 94 25
POSTGIRO 19 07 61-7 BANKGIRO 594-7205
www.katolskakyrkan.se

En ensamstående kvinna kan per definition inte jämföras med ett par (man och kvinna)

I alla tider – och fortfarande trots stora medicinska landvinningar – har det behövts både en man och en kvinna för att ett barn skall komma till. Att som i delbetänkandets början presentera en längre utläggning om ofrivillig barnlöshet – inklusive omfattning, orsaker, behandlingar och metoder – ter sig därför synnerligen märkligt, då ensamstående kvinnors oförmåga att få barn inte är medicinsk, utan helt enkelt ligger i det faktum att en man – av vilken orsak det vara månne – inte finns med i spelet. Katolska kyrkan menar därför att själva utgångspunkten för delbetänkandet samt dess titel – ”behandling av ofrivillig barnlöshet” – är ologisk.

Att barnlösheten för de ensamstående kvinnorna i fråga är ofrivillig må så vara, men vi kan inte se att det därmed skall vara den offentliga vårdens skyldighet och uppgift att agera för att korrigera och kompensera avsaknaden av en man. Vi menar dessutom att förslaget i sig riskerar att alltmer cementera synen på barn som en ”rättighet”, i takt med att möjligheten att få barn med hjälp av den offentliga vården sprids till allt fler grupper.

Kan assisterad befruktning för ensamstående kvinnor anses vara behandling eller vård?

Målet för hälso- och sjukvården är enligt hälso- och sjukvårdslagen ”en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen” genom åtgärder ”för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador”. Varken det föreliggande delbetänkandet eller delbetänkandets kommittédirektiv (2013:700) ger någon tillfredsställande förklaring till varför något som bevisligen varken kan anses ha något samband med ”vård”, ”sjukdom” eller ”skada” – *att ge assisterad befruktning till en ensamstående kvinna därför att hon inte har kunnat eller önskar bli gravid på naturlig väg, och därför att hon på egen hand vill ta hand om ett barn* – skall tillgodoses av den offentliga sjukvården.

Kan ”behoven” för ensamstående kvinnor att få egna barn jämföras med andra patientgruppers behov?

Delbetänkandet uppskattar att de föreliggande förslagen kommer att resultera i en kostnadsökning för hälso- och sjukvården på 60-80 miljoner kr per år, samt en ökad

Biskopsämbetet

BOX 4114, SE-102 62 STOCKHOLM. BESÖKSADRESS GÖTGATAN 68
TEL +46-8-462 66 00 (VX) FAX +46-8-462 94 25
POSTGIRO 19 07 61-7 BANKGIRO 594-7205
www.katolskakyrkan.se

läkemedelskostnad på 7-10 miljoner kr. Visserligen är detta en liten del av Sveriges totala kostnad för den offentliga vården, men man kan inte bortse ifrån att läkare och annan vårdpersonal allt oftare varnar för att vården av svårt sjuka inom många områden går på knäna därför att resurser fattas. Det gäller inte bara cancervården – där man på många sjukhus rapporterar att patientsäkerheten är direkt hotad – utan även många andra patientgrupper, inklusive intensivvården, där det rapporteras att patienter dör varje månad på grund av avsaknaden av vårdplatser. Det torde därför inte bli en lätt uppgift för landstingspolitikerna när ytterligare en patientgrupp skall in i redan hårt pressade budgetar.

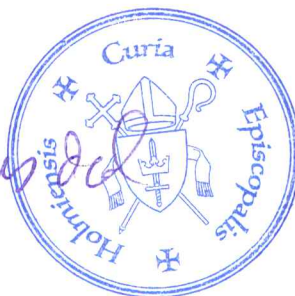
Skall staten sanktionera, möjliggöra och finansiera barn utan pappa?

Slutligen anser vi att förslaget kokar ner till frågan ovan. I alla tider har barn vuxit upp med mammor, som av olika orsaker varit ensamstående. Långt de flesta av dessa barn mår bra, men man får inte glömma att ett stort antal studier visar att barn till ensamstående mammor i genomsnitt har det svårare på många områden än barn som växer upp med två föräldrar.

Att staten på direkt begäran av en ensamstående kvinna medverkar till, och finansierar, att hon får ett " eget " barn, som helt berövas sin ena förälder, och från allra första början växer upp med endast en förälder är något helt nytt. Vi har i Sverige ett vedertaget synsätt att staten har till uppgift att värna om och skydda sårbara grupper så långt det går, i detta fall barnet. Inte minst konkretiseras detta synsätt genom de många faderskapsutredningar som görs varje år, där man så långt det bara är möjligt lägger tid och ekonomiska resurser på att fastställa faderskapet för barn under den tidiga tiden i livet, när barnet inte har möjlighet att göra detta självt. Med detta förslag åsidosätts helt principen om att alla barn i så stor utsträckning som bara möjligt har rätt till sina två föräldrar, och man går helt emot vedertagen uppfattning om bägge föräldrars betydelse, vilket inte minst ofta framhålls i jämställdhetsdebatten.

Stockholm som ovan

+Anders Arborelius OCD
Biskop av Stockholms katolska stift

Biskopsämbetet

BOX 4114, SE-102 62 STOCKHOLM. BESÖKSADRESS GÖTGATAN 68
TEL +46-8-462 66 00 (VX) FAX +46-8-462 94 25
POSTGIRO 19 07 61-7 BANKGIRO 594-7205
www.katolskakyrkan.se